

χόρμητη προσπάθεια, πρέπει να φέρουμε σιμώτερα τους μελλόμενους καιρούς και να τροποποιήσουμε τα πράγματα». Άλλωστε κι αν ο καθ'αυτὸ σκοπὸς κ' ἡ πραχτικὴ ἐπιρροή ἐνὸς παρόμοιου βιβλίου δὲ φανερωθῆ ἀκόμα γιὰ τὶς μεγάλες ομάδες, τὸ ἔργο τοῦτο μπορεῖ νὰ ζήσῃ τὴν παράμερην ζωὴ τοῦ βιβλίου καὶ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ὑπαρξὴ του σὺν κάποια ἀπομονωμένη γλωσσικῇ δοκιμῇ καὶ φιλολογικῷ πείραμα. Καθὼς ὑπάρχουν πρόδρομοι ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους, ἔτσι καὶ μέσα στ' ἄψυχα μποροῦμε νὰ ποῦμε πὼς στέκουνε «τὰ βιβλία οἱ πρόδρομοι». Προϊδεάζουν καὶ αὐτὰ καὶ προαναγγέλλουν τὸ κάτι ποὺ θάρθῃ πίσωθε τους.

Στὴ Φυσικὴ τούτη, φερμένη στὴ γλώσσα μας ἀπὸ τὸν κ. Πέτρο Βλαστό, δὲ μποροῦμε παρὰ νὰ καμαρώσουμε τὴν ἀνεση τῆς φράσης, τὸ καλοζυγισμένο τοῦ ὕφους καὶ τὴ σαφήνεια τοῦ λεχτικοῦ της. Τίποτα λιγώτερο ἀπ' ὅ,τι θ' ἀπαιτοῦσε ἓνα τέτοιο ἐπιχειρήμα. Ὁ ποιητὴς Ἑρμονας δὲν ἔκρινε ἀνωφέλευτο, οὔτε δὲ νόμισε τὸν ἑαυτὸ του ἀκατάλληλο, νὰ καταπιαστῆ μὲ μιὰ τέτοια θετικῇ, περιωρισμένη κ' ἐπίπονη δουλιὰ.

Θὰ μποροῦσα ἐδῶ νὰ φανῶ ἐπιφυλαχτικὸς γιὰ μερικὸς νιογέννητους ὄρους ποὺ ἀγαπᾶ νὰ μεταχειρίζεται ὁ κ. Βλαστός· δὲν τὸ κάνω, — ὄχι μόνο γιατί δὲ θὰ ταίριαζε μὲ τὸ λιγὸλογο τῆς σημειωσούλας μου αὐτῆς, — ἀλλὰ γιὰ ν' ἀποφύγω τὴ χοντρὴ κοινοτοπία τῆς φτηνῆς ἐπίκρισης· πρέπει νὰ χουμὲ ἀκατάπαυστα στὸ νοῦ μας ὅτι σὲ μιὰ γλώσσα ποὺ ρυθμίζεται ὀλοένα καὶ τὸ περπάτημά της γίνεται πάντα κ' ὀργανικώτερο, οἱ δοκιμὲς κ' οἱ ἀπόπειρες θάναϊ διάφορες καὶ ποικιλόμορφες. Ἀργότερα, σὰ θὰ πολλαπλασιαστοῦνε τὰ ἐπιστημονικὰ βιβλία τὰ γραμμένα στὴ δημοτικῇ, θ' ἀποχτήσουμε τοὺς τελειωτικὸς-γλωσσικὸς ὄρους καὶ τύπους. Στὴ «Φυσικῇ» τοῦ ὁ κ. Π. Βλαστός ἀκολουθεῖ δικὸ του τονισμό. Καταργεῖ τὰ πνέματα καὶ μεταχειρίζεται γιὰ τὸν τονισμό τὴν ὀξεία μονάχα. Κρίμα ποὺ ἡ τέτοια λογικὴ ἀντιμετωπίζει μιὰν ἄλλη καθιερωμένη λογικῇ, ζημιώνοντας ἔτσι τὴ διάδοσιν τοῦ καλοῦ τούτου βιβλίου.

Χριστοῦ Βαρλέντη: «Μπουκετάκι». (Ἀθήνα 1912. Μιὰ δραχμῇ). Τὸ Μπουκετάκι», λιγὸστιχη ποιητικῇ συλλογῇ τοῦ κ. Βαρλέντη, κλείνει ἴσαμε καμμιά δεκαριά ποιήματα. Μιὰ τέτοια συντομότατη συλλογῇ θάπρεπε νὰ μᾶς δίνῃ ἢ κάποιο δυσκολόβρετο ποιητικὸ ἀπόσταγμα ἢ κάποια δυνατὴ πνοή ἢ κάποια προσωπικώτερη τεχντροπία ἢ κάτι ἄλλο, ποὺ δὲ μπορέσαμε νὰ βροῦμε στὴν περίστασιν αὐτῇ.

Εἶναι ἀλήθεια πὼς ὁ κ. Βαρλέντης πετυχαίνει κάποιον δέσιμον στὸ δεκαπεντασύλλαβὸ του. Ὡς τόσο μ' ὄλο τὸ χαραχτήρα τοῦ δημοτικῷ τραγουδιοῦ ποὺ γυρεῖ νὰ χύσῃ καὶ μ' ὄλη του τὴν προσπάθεια γιὰ κάποιο ἀντιφέγγισμα μιᾶς Σολωμικῆς μαεστρίας, ὁ στίχος τοῦ κ. Βαρλέντη δὲν παρουσιάζει τὴν ἀπαιτούμενη ἐκλεχτὴ τροφή. Μέσα στὰ τραγούδια του θὰ μπορούσαμε νὰ ξεχωρίσουμε καὶ νὰ φέρουμε γιὰ παράδειγμα στὰ λίγα μας τούτα λόγια τὸ «Ἄνθος ἢ Πουλι» καὶ τὴ «Νύχτα τῆς Ψυχῆς».

Χριστοῦ Βαρλέντη: «Σύβνα Ρωμιέ». (Ἀθήνα 1912, Μιὰ δραχμῇ). Μὲ τὸν τέτοιο ἐγερτήριο τίτλο ὁ κ. Βαρλέντης ἀνταμώνει σὲ λιγοσέλιδο βιβλιαράκι ἄρθρα τοῦ ἐπίκαιρα ποὺ πρωτοφάνηκαν ἄλλοτε ἄλλοῦ. Εἶναι μιὰ σειρά ἀπὸ σύντομα θερμὰ μανιφέστα, ἀπὸ ἐπεισοδιακὰ ἀρθράκια, ἀφιερωμένα στὶς πονηρὲς μέρες τοῦ περσινῷ γλωσσικῷ κοινοβουλευτικῷ ἀγῶνα. Μολαταῦτα, ἐπειδὴ δὲ βγαίνουν ἀπὸ τὸ κάδρο τοῦ ἐπίκαιρου, κὶ οὔτε κρατοῦν ἀπὸ τὸ σκάλισμα τοῦ λόγου ἢ ἀπὸ τὸν κάπως διανοητικώτερον τόνο τοῦ «essay», δύσκολα δικαιολογοῦνε τὴ ζωὴ τοῦ βιβλίου. Μέσα στὸ βιβλιαράκι τοῦτο τοῦ κ. Βαρλέντη ξεχωρίζουμε τὴν πρόθεσιν ἀνώτερη ἀπὸ τὸ ἀποτέλεσμα. Θέλω νὰ πῶ πὼς μέσα στὸ λόγο τοῦ κ. Βαρλέντη, ποὺ δὲν προορίζεται γιὰ καμμιά δικὴ του ξεχωριστὴ ζωὴ, διακρίνουμε (κ' ἴσως αὐτὸ νὰ μᾶς κάνῃ τὸ βιβλιαράκι του συμπαθητικὸ), τὴν καλὴ θέλησιν, τὴν πίστη καὶ τὸν ἐνθουσιασμό τοῦ γλωσσοῖδεάτη ἀγωνιστῆ. Κὶ ὁ ἀγῶνας μας σήμερα ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ καλὴ θέλησιν, ἀπὸ πάλη κὶ ἀπὸ ἐνθουσιασμό.

ΛΕΑΝΤΡΟΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΤΟ ΔΑΧΤΥΛΙΔΙ ΤΗΣ ΜΑΝΑΣ (*)

Σένα χωράφι· μάγριοχόρταρα καὶ γράνες μιὰ Γρηὰ σκυμένη μαζόνει χόρτα. Τὸ χιόνι πέφτει ἔπαλά ἀπαλά. Ἀπὸ τὸ μονοπάτι προβάλει ὁ Γιανάκης τρέχοντας λαχανιασμένα καὶ σταματάει μόλις βλέπει τὴ γρηά.

Ο ΓΙΑΝΑΚΗΣ

Ὡρα καλὴ σου σταβρομάνα.

Ἡ ΓΡΗΑ (γυρρίζοντας ἄξαφνα)

Μὰ ποιὸς εἶναι ;

(βλέποντας τὸ Γιανάκη)

(*) Κοίταξτε ἀριθ. 480, 481 483 καὶ 484.

Καλὸ στὸ παλικάρι καὶ πὺ βρέθει δώθε ;
Κάτσε μὴν πηλαλᾶς ἔτσι καὶ λαχανιάζει.

Ο ΓΙΑΝΑΚΗΣ

Θέλω νὰ σὲ ρωτήσω σταβρομάννα....

Η ΓΡΗΑ

Ὅριστε.

Ο ΓΙΑΝΑΚΗΣ

Μὰ πρὶ σοῦ πῶ τί θέλω πές μου γρηὰ σὺ ποιά εἶσαι;
γιατί τέτιαν ἡμέρα νὰ μαζόνεις χόρτα ;

Η ΓΡΗΑ

Ἄ καλὸ ἀγόρι μὰ μὴ σὲ ξιπάζει ἐτοῦτο
ἐγὼ κι ἄ φάου χορτάρια τοῦ Χριστογενῶνε
ἄς εἶν' καλὰ οἱ Μπαρδέοι πὺ γάλους ἐτοιμάζουν.

(κάνοντας μικρὴ χειρονομία)

Πασκίζω ἐγὼ γιὰ κείνους βλέπεις παλικάρι.

Τοῦ λόγου σου ποιός εἶσαι ;

Ο ΓΙΑΝΑΚΗΣ (μὲ κάπιο ἐγωισμό)

Γώ ; Γὼ εἶμ' ὁ Γιανάκης.

Η ΓΡΗΑ (σὰ νὰ σκέφτεται)

Γιανάκης εἶπες ; Ποιός τῆς Ζαχαρούλας ;

Ο ΓΙΑΝΑΚΗΣ

Ναίσκε.

Η ΓΡΗΑ

Μὰ καλὸς ἦρθες. Τί καλὸ γυρέβεις δώθε ;

Ο ΓΙΑΝΑΚΗΣ

Κυρούλα τῆ Νεράηδα τοῦ βουνοῦ γυρέβω
τ' ἦρθε στὸ σπίτι κι ἄρπαξε τὸ δαχτυλίδι
τῆς μάνας μου· τὸ ἐφτάπετρο τὸ δαχτυλίδι.

Η ΓΡΗΑ

Τὴν Ἄνεράηδα τοῦ βουνοῦ ; δὲ θὰν τὴν ἔβρεις !

(ὁ Γιανάκης στενοχωριέται)

Μὴν κάνεις ἔτσι παλικάρι...(σκέφτεται) Στάσου·ξέρω.

Ἐφτοῦ πὺ θὰ τραβήξεις εἶναι ἓνα παλάτι
πὺ κάθετα ἢ μικρότερη ἀδερφή μου. Ἀπάνου
σὲ χρυσοκρέβατο εἶναι ξαπλομένη ἐκείνη
καὶ παίζει τὸ χρυσόμηλο στὰ δύο τῆς χέρια.

Ἐσὺ σὰ φτάσεις κεῖ νὰ μὴ δειλιάσεις διόλου
μόνε νὰν τῆς ἄρπάξεις τὸ χρυσόμηλό τῆς
καὶ κείνη τότες θὰ σοῦ πεῖ πὺ θὰν τὴν ἔβρεις.

Ο ΓΙΑΝΑΚΗΣ

Σπολάτη σταβρομάννα.

Η ΓΡΗΑ

Τίποτις παιδί μου.

Ο ΓΙΑΝΑΚΗΣ

Γιὰ σου.

Η ΓΡΗΑ

Ἄει στὸ καλὸ· καλὴν ἐπιτυχία.

(ὁ Γιανάκης τραβάει τὸ μονοπάτι κ' ἢ Γρηὰ
ξακολουθεῖ νὰ μαζόνει χόρτα).

Μιὰ κάμερα ἀρχοντικιά. Γύρο τριγύρο φαίνονται
ἐργαλεῖα κάθε τέχνης. Σῆνα κρεβάτι μὲ χρυσὲς
κουρτίνες καὶ χρυσὰ σεντόνια καθισμένη ἢ Κερά μὲ
κατάξανθα ξέπλεχα τὰ μαλιά τῆς κρατᾶε στὸ χέρι
τῆς τὸ χρυσόμηλο. Γύρο τοῦ κρεβατιοῦ ὀρθὲς Δού-
λες ὠμορφες κι ἀσπροντυμένες σὰν τὰ φιγουρίκια
τὴν τραγουδᾶνε. Πίσω ἀπὸ τὴν πόρτα φαίνεται ὁ
Γιανάκης καιροφυλαχτώντας.

ΟΙ ΔΟΥΛΕΣ (τραγουδώντας)

Ἄφέντισα πρωτότιμη καὶ πρωτοτιμημένη
ἀρχῆς ὁ Θεὸς σὲ τίμησε κ' ἄστερα ὁ κόσμος ὅλος
ἀπάνου στὸ χρυσόστρωτο κρεβάτι ξαπλομένη
παίξε μὺς τὸ χρυσόμηλο στὰ φιλντισένια χέρια.

(Ἡ Κερά κάνει νὰ παίξει τὸ χρυσόμηλο πὺ
χτυπάνε τὸ παράθυρο).

Η ΚΕΡΑ

Κοίταξε Μάρω ποιός χτυπάει σὲ τέτιαν ὄρα ;

(Μιὰ ἀπὸ τὶς δούλες ἔρχεται στὸ παράθυρο
τάνοίγει καὶ μιλεῖ μέναν ἀπόξω).

Η ΜΑΡΩ (ἀπὸ τὸ παράθυρο)

Κερά μὺς λέει γενήθηκε στὴν πόλη ἀγόρι.

Η ΚΕΡΑ

Καὶ τίνοσ πές του.

Η ΜΑΡΩ

Τοῦ Ἄρχοντα τοῦ δοξισμένου.

Η ΚΕΡΑ(κυλιώντας τὸ χρυσόμηλο στὰ χρυσοσέντονα)

Μὲς στὰ χρυσὰ νάναστηθεῖ χρυσὰ νὰ πιάνει.

Η ΜΑΡΩ (δυνατὰ στὸ παράθυρο)

Μὲς τὰ χρυσὰ νάναστηθεῖ ! χρυσὰ νὰ πιάνει !

(τὸ κλεῖ καὶ ξανάρχεται στὴ θέση τῆς).

ΟΙ ΔΟΥΛΕΣ (μαζί)

Ἄφέντρα πὺ ὄντας θέλησες γιὰ νὰ λουστεῖς νάλάξεις
ἢ πάπια σοῦφερε νερὸ κ' ἢ φάσα τὸ σαπούνη
ἀπάνου σὸλομέταξα σεντόνια ξαπλομένη
παίξε μὰς τὸ χρυσόμηλο στὰ κίτασπρὺ σου χέρια.

(Ἡ Κερά κάνει νὰ παίξει τὸ χρυσόμηλο·

ξαναχτυπάνε στὸ παράθυρο).

(Ἀκολουθεῖ)

ΓΙΑΝΗΣ ΚΑΜΠΥΣΗΣ

Σ' ὅσους φίλους μᾶς γράφουνε νὰν
τοὺς στέλνουμε τὸ « Νουμά », ἀναγκαζό-
μαστε νὰ παρατηρήσουμε πὺ μᾶς εἶναι
ἀδύνατο νὰν τονὲ στέλνουμε χωρὶς προ-
πλερωμὴ. Ἐξὲς πρὸς αὐτὸ ἢ ἀπόφασή μὰς
εἶναι τελιωτική.